

Hildo Wesdorp: Ter nagedachtenis

Wie Hildo Wesdorp bij zijn leven persoonlijk heeft mogen ontmoeten, zal er weinig moeite mee hebben levendige herinneringen aan hem te bewaren. In ons geheugen althans staan scherpe beelden gegrift.

Hildo, een beetje schuin voorover zittend, alerte ogen vanonder zijn wenkbrauwen op je gericht. Gretig luisterend, twinkelende ogen als hij een clou hoorde aankomen of vermoedde: veel ingehouden plezier.

Ongeduldig bewegend, als hij het woord in een gesprek voor zich wilde "opeisen". En als hij dat dan had, niet gauw geneigd dat weer af te staan. Scherpzinnige vertogen, gebaseerd op een haast brandende overtuiging. Praten over moedertaalonderwijs -Wat wil je ermee? Hoe beoordeel je de leerlingen rechtvaardig?-, dat kon je met Hildo op elk moment van de dag - en van de nacht leek het wel. Maar één ding moest te allen tijde duidelijk zijn: ver- antwoord kan dat eigenlijk alleen als je over wetenschappelijke, liefst empirisch-analytische, kennis daarover beschikt.

En aangezien die kennis nauwelijks voorhanden is, bleef het obstinate thema, hoe virtuoos ook omspeeld met allerlei variaties: Ga heen en doe onderzoek! Niet praten, doen.

Maar vooral: Doe goed onderzoek. Compromissen bleven weliswaar mogelijk -want de onderwijswerkelijkheid is weerbarstig, ook of juist voor een goede onderzoeker-, maar alleen na hard onderhandelen. Al bleef hij ook dan Hildo Wesdorp: bereid om te helpen, bereid om, uiteindelijk, te relativiseren; bereid om collega te zijn, meer dan onderzoeker.

Echt boos ook, van tijd tot tijd. Vooral als hij dacht te moeten marchanderen zonder rationele overwegingen in het geding te kunnen brengen. Soms was hij dan ineens weg; letterlijk en figuurlijk. Maar nooit voor lange tijd. De wereld van het moedertaalonderwijs lijkt -zelfs in internationaal perspectief- te klein om je lang verborgen te houden. En bij nieuwe ontmoetingen, was Hildo gewoon weer Hildo. Het besef dat dat sinds 31 juli 1987 definitief niet meer zo is, dringt maar moeizaam tot ons door.

Wie de verscheidenheid van Wesdorps publikaties kent -en wie kent ze niet die geïnteresseerd is in moedertaalonderwijs?- zal onze conclusie delen. Als iemand in Nederland eer toekomt voor wat er op het gebied van onderzoek naar moedertaalonderwijs sinds 1966 gedaan is, dan is dat -ondanks alle kritiek die ook hijzelf erop had- Hildo Wesdorp. Hij heeft dat onderzoek niet alleen krachtig gestimuleerd, maar er bovendien, als neerlandicus en oud-leraar Nederlands ("Ik voel me geen onderwijskundige, en ik vind het niet prettig om als zodanig te worden aangemerkt". Wesdorp 1980, 85) voor gezorgd dat neerlandici en andere afgestudeerden uit de Letterenfaculteit daarin het voortouw konden en kunnen nemen. Voor iemand die publiekelijk als zijn mening te kennen geeft dat "onderwijskundigen in principe half-blinden in onderwijsland (zijn)" (ib., 94) is het niet zo vreemd dat hij die dwingt tot "samenwerking met (school)vakspecialisten op voet van gelijkheid". (ib.) Maar Wesdorp constateerde óók: "onder moedertaaldidactici en taalbeheersers bestaat een zekere scepsis ten aanzien van de mogelijkheden om met behulp van empirisch onderzoek enige vorderingen te maken. In die kring was van oudsher de empirische weg voor lang niet iedereen de aangewezen route naar vermeerdering van het kennisbestand" (Wesdorp 1981, 3) En niet te vergeten: "De belangstelling bij de overheid is gering; de overheid kent andere problemen dan vakdidactische, en vraagt weinig vakgebonden onderzoek aan. (...) Aan moedertaalonderwijs worden ongeveer 27000 mensjaren besteed. Aan onderzoek op dit terrein naar onze schatting maximaal 30" (Wesdorp et al. 1986, 105).

Dat Wesdorp ondanks die drie belemmeringen -en nog heel wat andere, ongenoemde- erin geslaagd is, het onderzoek naar het moedertaalonderwijs in Nederland te ontwikkelen tot wat het nu is, dwingt bewondering af. Zijn gedrevenheid blijkt duidelijk uit de oproep die hij vorig jaar in dit tijdschrift liet afdrukken: "Doe empirisch onderzoek; ik zeg niets over het te kiezen "paradigma"; maar in elk geval moet de werkelijkheid (van de leerling, van de leerkracht, van de school, van de situatie in klas en school) te lijf worden gegaan" (Wesdorp 1986, 77). Dat hij daarmee niet meer door kan gaan, wekt nu natuurlijk nauwelijks in te houden "woede".

Als die "woede" geweken is, rest in ieder geval ons vaste voornemen Wesdorps werk te helpen voortzetten. Ook in en door dit blad dat hijzelf als auteur en lid van de redactieraad heeft gediend. Wij missen Hildo: een rijke herinnering aan zijn onvergetelijke persoon ten spijt.

Warnsveld, september 1987

Geciteerde publikaties:

Wesdorp, H., De plaats van de onderwijskundige in de onderwijsresearch. In: Permanent Overlegorgaan Onderwijskunde, *Het schoolvak in de onderwijskunde-opleiding*. Amsterdam: VU 1980.

Wesdorp, H., *Over de problemen bij toetsingsonderzoek op het gebied van het moedertaalonderwijs*; eindrapport van het SVO-project 0412-HT: Evaluatie van het grammatica-onderwijs. Amsterdam: SCO 1981.

Wesdorp, H., Korte reactie van de laatste reageerder. In: *Spiegel* 4 (1986), extra nummer, 77-80.

Wesdorp, H. et al., *De positie van het onderwijs in het Nederlands en de rol van de overheid in Nederland en Vlaanderen*, 's-Gravenhage: Nederlandse Taalunie 1986.

